

GLB Pilot Vooruit boeren op water en veen

Tussentijdse resultaten

Water in droge tijden

Het Agrarisch Natuur Collectief Noordwest Overijssel voert de GLB-pilot "Vooruit boeren op water en veen" uit. Het eerste veldseizoen van deze pilot zit er op. De deelnemende boeren hebben zich ingezet om verschillende vernattingsmaatregelen te testen en er zijn vele onderzoeken naar de effecten uitgevoerd.

Maatregelen testen

Tijdens het voorjaar van 2022 hebben de deelnemende boeren samen met het Agrarisch Natuur Collectief de maatregelen die ze wilden testen uitgewerkt. Op 15 juni, direct na afloop van de plasdrassen en hoogwaterpeil voor het Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLb), startten de maatregelen voor de pilot. Verschillende boeren wilden hun plasdras ook tijdens de zomerperiode vernatten. Op andere locaties is hoogwaterpeil uit het ANLb verlengd, of zijn nieuwe hoogwaterpeilen gecreëerd. Bij verlenging van plasdras en hoogwaterpeil hebben de deelnemers het perceel eerst droog laten vallen om te maaien en daarna de pomp weer aangezet.

De meeste maatregelen zijn heel goed uitgekapt: ondanks de droogte waren er nog percelen waar wel water aanwezig was. Door de lange dagen en de vele zonuren draaiden de plasdraspompen goed en was er bij veel deelnemers voldoende, of zelfs teveel, water aanwezig. In een aantal gevallen bleek de droogte een aandachtspunt: de aanvoerwatergangen bevatten onvoldoende of geen water, waardoor ook voor de maatregelen onvoldoende water aanwezig was.

Grondwaterstand en draagkracht

Eén van de onderzoeken betreft grondwaterstanden en draagkrachtmetingen. Het Veenweiden Innovatiecentrum (VIC) heeft bij zes deelnemers peilbuizen geplaatst, waar de grondwaterstanden wekelijks afgelezen worden. Daarnaast zijn enkele automatische dataloggers geplaatst die continu de grondwaterstanden meten. Draagkrachtmetingen worden uitgevoerd met een zogeheten penetrometer en met een nageemaakte koeienpoot, waarmee beweiding wordt nagebootst. Dit onderzoek is nog in volle gang, waardoor er nog geen conclusies te trekken zijn.

Kwaliteit en kwantiteit gewas

Ook wordt onderzoek gedaan naar de kwantiteit en kwaliteit van het gewas. De hoeveelheid gewas was vooral bij de eerste snede in juni fors. Tijdens de tweede snede in september was de hoeveelheid minder. De eerste resultaten van de kwaliteit laten zien dat zowel de vernatte percelen als de referentiepercelen laag in eiwit zijn en dat de verteerbaarheid van het gewas niet optimaal is. De ene keer is de verteerbaarheid van de referentie beter, de andere keer van het maatregelperceel, maar in alle gevallen is het eiwitgehalte laag.

Leverbot(slak)

Onderzoek naar leverbot wordt gedaan omdat vernatting een mogelijk risico vormt op het voorkomen van deze parasiet. De leverbotparasiet heeft een leverbotslak als tussengastheer. Om vee te kunnen besmetten is dus niet alleen aanwezigheid van de parasiet noodzakelijk, maar ook die van de leverbotslak. De leverbotslak is te vinden op nattere delen van een perceel, maar niet in sloten. De leverbotexpert heeft inmiddels drie onderzoekrondes uitgevoerd naar de aanwezigheid van de leverbotslak. Vooral nog zijn er bij de zeven onderzochte bedrijven geen leverbotslakken aangetroffen, ook niet bij hoogwaterpeilen en plasdrassen die al meerdere jaren bestaan. In november is er melktankonderzoek uitgevoerd, waar geen antistoffen tegen leverbot zijn aangetroffen. Komende winter wordt mestonderzoek uitgevoerd bij schapen naar de aanwezigheid van eieren van de leverbot.

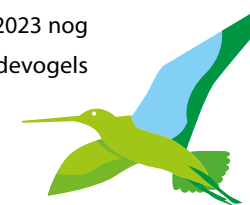
Gebruik maatregelen door weidevogels

Vrijwilligers hebben onder begeleiding van Sovon Vogelonderzoek Nederland het gebruik van de maatregelen door weidevogels onderzocht. Hieruit blijkt dat op de meeste locaties waar vernatting duidelijk aanwezig is, ook veel vogels waargenomen worden. Het gaat niet alleen om de reguliere weidevogels, maar ook om bijvoorbeeld eenden. Heel opvallend waren de grote aantallen watersnippen, die op vernatte percelen en in slootkanten waargenomen werden. Ook werden er grote groepen foeragerende zwaluwen boven de plasdrassen waargenomen, weliswaar geen weidevogel, maar de maatregelen zorgden in droge tijden voor insecten voor de zwaluwen.

Beschikbaarheid regenwormen

Tot slot is er onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van regenwormen: stapelvoedsel van volwassen weidevogels. Er zijn bodemonsters genomen, waarin de regenwormen geteld zijn. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen rode regenwormen die meer naar de oppervlakte komen en grijze regenwormen die dieper in de grond aanwezig zijn (en daarmee moeilijker bereikbaar voor weidevogels). Ook zijn de regenwormen gewogen: een zware worm betekent immers meer voeding dan een lichtere worm. Vooral nog zijn er geen duidelijke conclusies te trekken uit de resultaten van dit jaar. Het onderzoek wordt in 2023 nog twee keer herhaald: tijdens de aankomst van de weidevogels in de broedgebieden en rond de tijd dat de jonge weidevogels overstappen van insecten op wormen.

Meer informatie

Op onze website collectiefnoordwestoverijssel.nl/glb-pilot-vooruit-boeren-op-water-en-veen vindt u meer informatie over de pilot. U kunt ook contact opnemen met het Agrarisch Natuur Collectief via glbpilot@collectiefnoordwestoverijssel.nl.

Bij dit project is sprake van steun vanuit ELFPO.

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit